

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา เมื่อไปตั้งถิ่นฐานอยู่แห่งใด ก็จะมีจิตศรัทธาร่วมกันสร้างวัดขึ้นแล้วนิมนต์พระสงฆ์ไปพำนัก เพื่อบำเพ็ญกุศลประกอบศาสนกิจตามประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันไป ในอดีตวัดเป็นสถานที่ที่พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้ใช้เป็นสถานศึกษาอบรม ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาชีพ ตำราแพทย์แผนไทย และศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ เป็นสถานที่ทำบุญบำเพ็ญกุศล เป็นศูนย์กลางการบริหารและการปกครอง รวมทั้งเป็นที่พึ่งทางจิตใจของประชาชน ดังนั้น วัดจึงเป็นสถานที่ที่สำคัญยิ่งในการสืบทอดพระพุทธศาสนาตลอดมา จึงถือได้ว่าวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนไทยทั้งอดีตและปัจจุบัน ในการสร้างวัด ตั้งวัด เมื่อดำเนินการได้ถูกต้องตามขั้นตอนของทางราชการ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเป็นวัดที่ถูกต้อง และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ขึ้นทะเบียนไว้ในทะเบียนวัดของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้ว จึงถือว่าวัดนั้นเป็นวัดที่สมบูรณ์ มีพุทธศาสนิกชนร่วมกันสนับสนุนทำนุบำรุงรักษา เจ้าอาวาสวัดดูแลบริหารกิจการและศาสนสมบัติภายในวัด ทั้งด้านการปกครอง การศึกษา การปฏิบัติ และอื่น ๆ ให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ถูกต้อง และเป็นระเบียบ เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของพุทธศาสนิกชนทั่วไป การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีใช้ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคตามกฎหมายอาณัติเป็นหลัก แบ่งตามวิธีการปกครองคณะสงฆ์มหานิกาย เป็น ๑๐ อำเภอ แบ่งเป็นตำบล ๑๐๘ ตำบล แบ่งตามวิธีการปกครองคณะสงฆ์ได้แก่ ธรรมยุต เป็น ๑ ตำบล มีพระภิกษุสามเณร จำนวน ๕,๗๙๒ รูป มีรูปแบบการปกครองสงฆ์ประกอบด้วย ผู้บริหารคณะสงฆ์สูงสุดภายในจังหวัด คือ เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสวัด รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส รวมทั้งสิ้น ๖๓๒ ตำแหน่ง จำแนกเป็น ตำแหน่งพระสังฆาธิการ นิกายมหานิกาย จำนวน ๖๖๙ ตำแหน่ง ตำแหน่งพระสังฆาธิการ นิกายธรรมยุต จำนวน ๒ ตำแหน่ง และตำแหน่งพระสังฆาธิการ นิกายอนัมนิกาย จำนวน ๑ ตำแหน่ง^๑

จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่บริเวณภาคกลางด้านทิศตะวันตกของประเทศไทย แบ่งการปกครองตามวิธีการปกครองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐^๒ เป็น ๑๐ อำเภอ มีตำบล ๑๐๙ ตำบล มีหมู่บ้าน ๙๔๑ หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๘๗๗,๓๐๘ คน มีศาสนสถาน ๕๙๐ แห่ง จำแนกเป็น วัดจำนวน ๕๘๐ แห่ง โบสถ์ศาสนาคริสต์จำนวน ๙ แห่ง มัสยิดจำนวน ๑ แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๙๙.๖๐^๓ มีอัตราส่วนวัดต่อหมู่บ้าน เท่ากับ

^๑สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, บัญชีรายละเอียดเงินอุดหนุนอุปถัมภ์นิตยภัตพระสังฆาธิการ พระสมณศักดิ์ และพระเปรียญ ประจำปี งบประมาณ ๒๕๕๖, ชุดถือจ่าย, ม.ป.ป., หน้า ๑/๓๕.

^๒สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม, ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, ๒๕๕๐, หน้า ๑๐๘.

^๓สำนักทะเบียนกลางกรุงเทพมหานคร, “จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักรไทย แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖”, ม.ป.ท., (อัสสเน).

๑ : ๑.๗๑ แสดงให้เห็นว่า วัด ได้สร้างหรือตั้งขึ้นเกือบทุกหมู่บ้าน วัดจึงเป็นศาสนสถานที่สำคัญในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์ด้วยกัน และระหว่างพระสงฆ์กับชุมชนต่าง ๆ เป็นทั้งหน่วยงานหลักในการปกครอง และดำเนินกิจการคณะสงฆ์ เป็นฐานอันสำคัญยิ่งขององค์การคณะสงฆ์และกิจการพระพุทธศาสนา วัดควรที่จะได้รับการพัฒนาในด้านการบูรณปฏิสังขรณ์ให้มีความมั่นคงแข็งแรง ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีสภาพสะอาด สงบ และสว่าง สร้างสุขทางด้านจิตใจให้กับประชาชน^๕ เจ้าอาวาสวัดต้องทำหน้าที่บริหารจัดการและปกครองวัดให้เป็นไปด้วยดีตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม และดำเนินกิจกรรม การกิจของคณะสงฆ์ให้สมบูรณ์ ได้แก่ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์

พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองเพราะความเลื่อมใสของประชาชน เจ้าอาวาสย่อมเป็นตัวจักรสำคัญในความเจริญของพระพุทธศาสนา ดังนั้น การพัฒนาวัดให้เป็นจุดศูนย์กลางของชุมชน เจ้าอาวาสจะต้องเป็นบุคคลที่ประชาชนเคารพนับถือ เป็นที่ศรัทธาของประชาชน^๖ ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งที่มีบทบาทสำคัญต่อกิจการคณะสงฆ์เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันนี้เจ้าอาวาสจะต้องรู้เท่าทันโครงสร้างทางสังคม รู้และเข้าใจวิทยาการด้านการบริหารและการจัดการ เพื่อพัฒนาวัดให้เจริญรุ่งเรืองเป็นจุดศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของพุทธศาสนิกชนทั่วไป เป็นการพัฒนากิจการพระพุทธศาสนา และเสริมบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงมีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจเผยแผ่ สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนที่ได้บัญญัติไว้และถือเป็นตัวแทนหรือเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า จึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่คณะสงฆ์จะต้องปฏิบัติ การดำรงวิถีชีวิตของพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัยจะเป็นการเสริมสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่พุทธศาสนิกชน และเป็นแรงจูงใจให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต พัฒนาจิตใจให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ในการบริหารกิจการ และศาสนสมบัติภายในวัดจะมีเจ้าอาวาสปฏิบัติหน้าที่เป็นพระสังฆาธิการ^๗ มีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบไป ดังคำกล่าวที่ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบไปได้ก็ต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ เพราะพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ดำรงอยู่สืบไป^๘

^๕สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **คู่มือการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๓๑ - ๓๒.

^๖พระธรรมวโรดม, (สมเกียรติ กิตติวฑฺฒโน), **คู่มือประกอบคำบรรยายโครงการถวายความรู้แก่เจ้าอาวาส**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙), หน้า ๑๘๘.

^๗สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **คู่มือพระสังฆาธิการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๒๒๕.

^๘กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๔๒.

บทบาทหน้าที่ของพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ โดยสรุป มีหลักการปกครอง คือ มุ่งความสงบเรียบร้อย มุ่งความเจริญงอกงาม และมุ่งความสามัคคีปรองดอง ซึ่งทั้งสามประการนี้เป็นเครื่องวัดสมรรถภาพของการปกครอง^๙ ดังนั้น มหาเถรสมาคมจึงตรากฎหมายมหาเถรสมาคมฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วย ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ และกำหนดให้พระสังฆาธิการมีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองของตน ๖ ประการ คือ^{๑๐}

๑. ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของบังคับบัญชาเหนือตน

๒. ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี

๓. ระวังอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าอาวาส

๔. แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าอาวาสให้เป็นไปโดยชอบ

๕. ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าอาวาสและภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรือผู้อยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย

๖. ตรวจการประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน

จากอำนาจหน้าที่ทั้ง ๖ ประการนี้ จะเห็นว่า พระสังฆาธิการมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจรรโลงพระพุทธศาสนาและช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชนตามวิถีธรรมในพระพุทธศาสนา การจะให้วัดช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นศูนย์กลางชุมชนได้อย่างมีคุณภาพนั้น วัดจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดเพราะถือกันว่าสถาบันพระสงฆ์เป็นสถาบันทางจริยธรรม และผู้นำทางด้านจิตใจของสังคม^{๑๑} วัดและพระสงฆ์จึงมีอิทธิพลต่อความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา ช่วยสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี

ในบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ พบว่า วัดแต่ละวัดขาดการบูรณาการการพัฒนาวัดและไม่มีทิศทางหรือรูปแบบการดำเนินการพัฒนาวัดที่มุ่งผลสู่ความเป็นมาตรฐาน ตามคู่มือการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน ของกองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ^{๑๒} กล่าวคือ จำนวนวัดร้อยละ ๖๒.๑๖ ของวัดในเขตปกครองสงฆ์อำเภอตอนเจดีย์ ขาดการสร้างสภาพวัดให้เป็นที่พักอาศัยของพระภิกษุสามเณร ขาดการสร้างสภาพวัดให้เป็นที่บวชเรียนศึกษาปฏิบัติธรรม ขาดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับประชาชนในท้องถิ่น ขาดการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การจัดกิจกรรมเพื่อการสาธารณูปโภค

^๙พระธรรมญาณมุนี (ทองย้อย ภัททิทินโน), การแสวงหาเส้นทางการพัฒนาชนบทของพระสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๓), หน้า ๓๙ - ๕๒.

^{๑๐}สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม, อำนาจหน้าที่การปกครองคณะสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๕), หน้า ๒๒๐.

^{๑๑}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบัญญัติชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : กองการศึกษา กรมการศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๑๗.

^{๑๒}สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน, หน้า ๔๒.

สาธารณูปการ มีความคิดว่าการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนเพียงอย่างเดียวยังไม่สามารถพัฒนาวัดได้สมบูรณ์ครบถ้วน

ดังนั้น พระสังฆาธิการจึงเป็นพระภิกษุที่ปฏิบัติตามภารกิจของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง และสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนต่อพระพุทธศาสนา และสร้างความเข้มแข็ง และความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ซึ่งในการศึกษาวิจัยบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ในครั้งนี้ เพื่อต้องการหาข้อสมมติฐานในเรื่องบทบาทของพระสังฆาธิการที่ได้บริหารคณะสงฆ์ในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ใน ๖ ด้านนั้น มีปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยังคงมีการแก้ไขที่ไม่ตรงประเด็น หรือการแก้ไขยังไม่ลุล่วง จนเกิดข้อผิดพลาดในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอดอนเจดีย์ เพื่อเป็นกรณีตัวอย่างและร่วมกันหาข้อยุติ และร่วมกันแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น เพราะพระสังฆาธิการมีความใกล้ชิดกับประชาชน ในหลาย ๆ ด้าน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ รู้ปัญหา และจะเป็นการช่วยส่งเสริมและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้ยืนยง ด้วยเป็นผู้บริหารกิจการให้คณะสงฆ์ ได้มีบทบาทต่อสังคมอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ระดับบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีมากน้อยเพียงใด

๑.๓.๒ ผลเปรียบเทียบบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีอย่างไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การทำวิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ได้กำหนดขอบเขตดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยใช้รูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการที่กำหนดไว้ในกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ.๒๕๔๑) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

หมวด ๓ ส่วนที่ ๔ ข้อที่ ๒๕ วงเล็บ ๒ ประกอบด้วย ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านการศาสนศึกษา ๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๔) ด้านการเผยแผ่ ๕) ด้านการสาธารณูปการ และ ๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

๒) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี (๑) ด้านการปกครอง (๒) ด้านการศาสนศึกษา (๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ (๔) ด้านการเผยแผ่ (๕) ด้านการสาธารณูปการ (๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์ที่อยู่ตามวัดต่าง ๆ ทั้งหมดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวน ๓๔๒ รูป

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะวัดที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓๗ วัด^{๑๒}

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ รวมเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิกศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิกศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

^{๑๒} สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสุพรรณบุรี, สถิติวัดในอำเภอดอนเจดีย์, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ซึ่งกำหนดในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายเถรสมาคมฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

กิจการคณะสงฆ์ หมายถึง งานที่พระสังฆาธิการจะต้องปฏิบัติหรือจะต้องกระทำอันถือเป็นหน้าที่ทางการปกครองคณะสงฆ์ของอำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ หมายถึง การดำเนินงานในการวางแผนการ การดำเนินงาน การควบคุมดูแล และการรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมการคณะสงฆ์และกิจการพระศาสนา ของอำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อยถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย กฎหมายและกฎระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศของมหาเถรสมาคมและตามพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช

พระสังฆาธิการ หมายถึง ตำแหน่งของพระภิกษุผู้ปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งกำหนดตำแหน่งในกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ประกอบด้วย เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในอำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

บทบาทพระสังฆาธิการ หมายถึง อำนาจหน้าที่ของภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระสังฆาธิการในการดำเนินงานกิจการคณะสงฆ์ของอำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้ปฏิบัติหน้าที่ในการปกครองดูแลความประพฤติปฏิบัติของภิกษุสามเณรให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย ถูกต้องตามกฎหมาย ตามกฎหมายเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศของมหาเถรสมาคม และพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช

พระสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุ สามเณรที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

เจ้าอาวาสวัด หมายถึง พระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองวัดที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นผู้แทนวัดในกิจการทั่วไป มีหน้าที่บำรุงรักษาวัด จัดกิจกรรมของวัด ดูแลศาสนสมบัติของวัด จัดการศึกษาอบรมสั่งสอนตามพระธรรมวินัยและการบำเพ็ญกุศลในวัด ปกครองดูแลบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่พำนักอยู่ในวัดให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎหมายเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคม และตามพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช

การปกครอง หมายถึง การปกครองคณะสงฆ์ของอำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีการวางแผน มีการพัฒนาและมีสวัสดิการ มีการจัดระเบียบปฏิบัติเพื่อให้บุคลากรภายในวัดและผู้มาทำกิจกรรมภายในวัดได้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎหมายเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคม และตามพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช

การศาสนศึกษา หมายถึง การจัดการและจัดให้มีเพื่อการศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม การสอนศีลธรรม จัดสอนธรรมศึกษา และการส่งเสริมศาสนศึกษา

การเผยแผ่ หมายถึง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ในวันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ ในวันสำคัญตามประเพณีท้องถิ่น และการทำหน้าที่อบรมส่งเสริมศีลธรรม ตามสถานศึกษา หน่วยงานราชการ เอกชน หรือประชาชนตามหมู่บ้าน

การสาธารณูปการ หมายถึง การจัดให้มีสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม ส่งเสริมสภาพความเป็นร่มณีสถาน ปรับปรุง พัฒนา ดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อม มีสิ่งปลูกสร้าง และอาคารเสนาสนะต่าง ๆ

การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การจัดตั้งโรงเรียน ศูนย์อบรม ศูนย์เรียนรู้ ศูนย์ฝึกอาชีพ และการส่งเสริมหรือสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการศึกษาให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานราชการ การส่งเสริมอาชีพ และให้ทุนการศึกษา

การสาธารณสงเคราะห์ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน การมีส่วนร่วม/สนับสนุนการสาธารณสงเคราะห์ การสร้างเครือข่าย/แนวร่วม/อาสาสมัคร/จิตอาสา เพื่อดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๗. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ทราบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๒ ได้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ได้ทราบสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๔ ผลการวิจัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี